



Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (piata komora)

zo 16. júla 2020*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti – Azylová politika – Spoločné konania o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany – Smernica 2013/32/EÚ – Články 14 a 34 – Povinnosť poskytnúť žiadateľovi o medzinárodnú ochranu príležitosť na osobný pohovor pred prijatím rozhodnutia o neprípustnosti – Porušenie povinnosti v konaní na prvom stupni – Dôsledky“

Vo veci C-517/17,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správny súd, Nemecko) z 27. júna 2017 a doručený Súdnemu dvoru 28. augusta 2017, ktorý súvisí s konaním:

Milkiyas Addis

proti

Bundesrepublik Deutschland,

SÚDNY DVOR (piata komora)

v zložení: predseda piatej komory E. Regan, sudcovia I. Jarukaitis, E. Juhász, M. Ilešič (spravodajca) a C. Lycourgos,

generálny advokát: G. Hogan,

tajomníčka: M. Krausenböck, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 15. januára 2020,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- M. Addis, v zastúpení: K. Müller, Rechtsanwältin,
- Bundesrepublik Deutschland, v zastúpení: M. Henning a A. Horlamus, splnomocnení zástupcovia,
- nemecká vláda, v zastúpení: pôvodne J. Möller, T. Henze a R. Kanitz, neskôr J. Möller a R. Kanitz, splnomocnení zástupcovia,
- belgická vláda, v zastúpení: M. Jacobs, C. Van Lul, C. Pochet a F. Bernard, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: nemčina.

- česká vláda, v zastúpení: M. Smolek, J. Vláčil a A. Brabcová, splnomocnení zástupcovia,
 - francúzska vláda, v zastúpení: D. Colas, E. de Moustier a E. Armoët, splnomocnení zástupcovia,
 - maďarská vláda, v zastúpení: M. Z. Fehér, G. Tornyai a M. M. Tátrai, splnomocnení zástupcovia,
 - holandská vláda, v zastúpení: M. K. Bulterman a C. S. Schillemans, splnomocnené zástupkyne,
 - Európska komisia, v zastúpení: C. Ladenburger a M. Condou-Durande, splnomocnení zástupcovia,
- po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 19. marca 2020,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 12 ods. 1 smernice Rady 2005/85/ES z 1. decembra 2005 o minimálnych štandardoch pre konanie v členských štátoch o priznávaní a odnímaní postavenia utečenca (Ú. v. EÚ L 326, 2005, s. 13) a článku 14 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ z 26. júna 2013 o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany (Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 60, ďalej len „smernica o konaniach“).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi pánom Milkiyasom Addisom a Bundesrepublik Deutschland (Spolková republika Nemecko) vo veci zákonnosti rozhodnutia Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Spolkový úrad pre migráciu a utečencov, Nemecko) (ďalej len „Úrad“), ktorým bolo dotknutej osobe zamietnuté priznanie práva na azyl.

Právny rámec

Právo Únie

Smernica 2005/85

- 3 Cieľom smernice 2005/85 podľa jej článku 1 bolo stanoviť minimálne štandardy pre konanie o priznávaní a odnímaní postavenia utečenca.
- 4 Článok 12 tejto smernice, nazvaný „Osobný pohovor“, stanovoval:

„1. Skôr než rozhodujúci orgán prijme rozhodnutie, žiadateľ o azyl dostane príležitosť na osobný pohovor o jeho žiadosti o azyl s osobou, ktoré je podľa vnútroštátneho práva príslušná uskutočňovať takéto pohovory.

...

2. Osobný pohovor sa nemusí uskutočniť, ak:

- a) rozhodujúci orgán môže prijať kladné rozhodnutie na základe dôkazov, ktoré sú mu k dispozícii, alebo
- b) príslušný orgán sa už so žiadateľom stretol za tým účelom, aby mu pomohol vyplniť žiadosť a predložiť podstatné údaje týkajúce sa tejto žiadosti... alebo

c) rozhodujúci orgán na základe úplného preskúmania informácií, ktoré žiadateľ poskytol, považuje žiadosť za neopodstatnenú v prípadoch, na ktoré sa vzťahujú okolnosti uvedené v článku 23 ods. 4 písm. a), c), g), h) a j).

3. Osobný pohovor možno vynechať aj vtedy, ak nie je odôvodnene uskutočniteľný, najmä ak je príslušný orgán toho názoru, že žiadateľ nie je na pohovor pripravený alebo ho nie je schopný v dôsledku pretrvávajúcich okolností, ktoré sú mimo žiadateľovej kontroly. V prípade pochybností môže členský štát vyžadovať lekárske alebo psychologické osvedčenie.

Ak členský štát podľa tohto odseku neposkytne príležitosť na osobný pohovor alebo ho, kde to prichádza do úvahy, neposkytne závislej osobe, je potrebné vyvinúť primerané úsilie, aby sa tomuto žiadateľovi alebo tejto závislej osobe umožnilo predložiť ďalšie informácie.

4. Neuskutočnenie osobného pohovoru podľa tohto článku nebráni rozhodujúcemu orgánu prijať rozhodnutie o žiadosti o azyl.

5. Neuskutočnenie osobného pohovoru podľa odseku 2 písm. b) alebo c) nemá nepriaznivý vplyv na rozhodnutie rozhodujúceho orgánu.

6. Bez ohľadu na článok 20 ods. 1 môže členský štát pri rozhodovaní o žiadosti o azyl vziať do úvahy tú skutočnosť, že žiadateľ sa na osobný pohovor nedostavil, pokiaľ na toto nedostavenie nemal náležitý dôvod.“

5 Článok 25 uvedenej smernice s názvom „Nepripustné žiadosti“ v odseku 2 stanovoval:

„Členské štáty môžu považovať žiadosť o azyl za neprípustnú podľa tohto článku, ak:

a) iný členský štát poskytol postavenie utečenca;

...“

Smernica o konaniach

6 Smernicou o konaniach došlo k prepracovaniu smernice 2005/85.

7 Odôvodnenia 16, 18, 22, 29 a 32 smernice o konaniach sú formulované takto:

„(16) Je nevyhnutné, aby rozhodnutia o všetkých žiadostiach o medzinárodnú ochranu boli prijímané na základe faktov a predovšetkým orgánmi, ktorých pracovníci majú primerané vedomosti alebo absolvovali potrebnú odbornú prípravu v oblasti medzinárodnej ochrany.

...

(18) Je v záujme členských štátov aj žiadateľov o medzinárodnú ochranu, aby sa o žiadosti o medzinárodnú ochranu rozhodlo čo najskôr bez toho, aby bolo dotknuté vykonanie primeraného a úplného posúdenia.

...

(22) Je takisto v záujme členských štátov aj žiadateľov zabezpečiť, aby potreba medzinárodnej ochrany bola správne uznaná už na prvom stupni. ...

...

(29) Niektorí žiadatelia môžu okrem iného z dôvodu svojho veku, rodového aspektu, sexuálnej orientácie, rodovej identity, zdravotného postihnutia, vážnej choroby, duševnej poruchy alebo v dôsledku mučenia, znásilnenia alebo iných závažných foriem psychického, fyzického alebo sexuálneho násillia potrebovať osobitné procesné záruky. Členské štáty by sa mali usilovať identifikovať žiadateľov, ktorí potrebujú osobitné procesné záruky, pred prijatím rozhodnutia v konaní na prvom stupni. ...

...

(32) S cieľom zaistiť skutočnú rovnosť medzi žiadateľmi ženského a mužského pohlavia by konanie o posúdení žiadosti malo zohľadňovať rodový aspekt. Najmä osobné pohovory by sa mali organizovať takým spôsobom, aby umožňovali žiadateľom ženského aj mužského pohlavia hovoriť o svojich skúsenostiach z minulosti v prípadoch prenasledovania na základe pohlavia. ...“

8 Podľa článku 1 smernice o konaniach je jej účelom stanoviť spoločné konania o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (Ú. v. EÚ L 337, 2011, s. 9).

9 Článok 2 smernice o konaniach stanovuje:

„Na účely tejto smernice:

...

b) ‚žiadosť o medzinárodnú ochranu‘ alebo ‚žiadosť‘ znamená žiadosť o ochranu od členského štátu podanú štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti, o ktorých je možné predpokladať, že žiadajú o priznanie postavenia utečenca alebo postavenia osoby s doplnkovou ochranou, a ktorí výslovne nežiadajú o iný druh ochrany mimo rozsahu pôsobnosti smernice [2011/95], o ktorú je možné požiadať samostatne;

...

f) ‚rozhodujúci orgán‘ znamená akýkoľvek kvázi súdny alebo správny orgán v členskom štáte zodpovedný za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu s právomocou prijímať rozhodnutia v prvom stupni o takýchto prípadoch;

...“

10 Článok 4 smernice o konaniach, nazvaný „Zodpovedné orgány“, stanovuje:

„1. Členské štáty určia pre všetky konania rozhodujúci orgán, ktorý bude zodpovedný za náležité posúdenie žiadostí v súlade s touto smernicou. Členské štáty zabezpečia, aby mal tento orgán k dispozícii primerané prostriedky vrátane dostatočného počtu spôsobilých pracovníkov na vykonávanie svojich úloh v súlade s touto smernicou.

...

3. Členské štáty zabezpečia, aby pracovníci rozhodujúceho orgánu uvedení v odseku 1 boli riadne vyškolení. ... Osoby, ktoré vedú pohovory so žiadateľmi podľa tejto smernice, musia mať tiež všeobecné znalosti o problémoch, ktoré by mohli mať negatívny vplyv na spôsobilosť žiadateľa zúčastniť sa na pohovore, ako napríklad známky toho, že žiadateľ mohol byť v minulosti mučený.

...“

11 Kapitola II smernice o konaniach, nazvaná „Základné zásady a záruky“, obsahuje články 6 až 30.

12 Článok 12 tejto smernice, nazvaný „Záruky pre žiadateľov“, stanovuje:

„1. Pokiaľ ide o konania stanovené v kapitole III, členské štáty zabezpečia, aby všetci žiadatelia mali tieto záruky:

...

b) vždy, keď je to potrebné, im musia byť poskytnuté služby tlmočníka, aby mohli predložiť svoj prípad [svoje argumenty – *neoficiálny preklad*] príslušným orgánom. Členské štáty považujú za potrebné poskytnúť tieto služby prinajmenšom vtedy, keď sa má uskutočniť pohovor so žiadateľom, ako je uvedené v článkoch 14 až 17 a článku 34, a bez týchto služieb nie je možné zabezpečiť primeranú komunikáciu. ...

...“

13 Článok 14 uvedenej smernice, nazvaný „Osobný pohovor“, stanovuje:

„1. Skôr než rozhodujúci orgán prijme rozhodnutie, žiadateľ dostane príležitosť na osobný pohovor o jeho žiadosti o medzinárodnú ochranu s osobou, ktorá je podľa vnútroštátneho práva príslušná uskutočňovať takéto pohovory. Osobné pohovory týkajúce sa vecnej stránky žiadosti o medzinárodnú ochranu vykonávajú pracovníci rozhodujúceho orgánu. Týmto pododsekom nie je dotknutý článok 42 ods. 2 písm. b).

Ak súčasne podané žiadosti o medzinárodnú ochranu veľkého počtu štátnych príslušníkov tretích krajín alebo osôb bez štátnej príslušnosti prakticky znemožnia, aby rozhodujúci orgán včas uskutočnil pohovory týkajúce sa vecnej stránky každej žiadosti, členské štáty môžu stanoviť, že sa do uskutočnenia týchto pohovorov dočasne zapoja pracovníci iného orgánu. V takých prípadoch sa pracovníkom takéhoto iného orgánu vopred poskytne príslušná odborná príprava...

...

2. Osobný pohovor týkajúci sa vecnej stránky žiadosti sa nemusí uskutočniť, ak:

- a) rozhodujúci orgán môže prijať kladné rozhodnutie, pokiaľ ide o priznanie postavenia utečenca, na základe dôkazov, ktoré sú k dispozícii, alebo
- b) je rozhodujúci orgán toho názoru, že žiadateľ nie je na pohovor pripravený alebo ho nie je schopný absolvovať v dôsledku pretrvávajúcich okolností, na ktoré nemá žiadateľ vplyv. V prípade pochybností sa rozhodujúci orgán poradí so zdravotníkom s cieľom určiť, či stav spôsobujúci, že žiadateľ nie je na pohovor pripravený alebo ho nie je schopný absolvovať, je dočasný alebo trvalý.

Ak sa osobný pohovor neuskutoční podľa písmena b), alebo, kde to prichádza do úvahy, sa neuskutoční so závislou osobou, je potrebné vyvinúť primerané úsilie, aby sa tomuto žiadateľovi alebo tejto závislej osobe umožnilo predložiť ďalšie informácie.

3. Neuskutočnenie osobného pohovoru podľa tohto článku nebráni rozhodujúcemu orgánu prijať rozhodnutie o žiadosti o medzinárodnú ochranu.

4. Neuskutočnenie osobného pohovoru podľa odseku 2 písm. b) nemá nepriaznivý vplyv na rozhodnutie rozhodujúceho orgánu.

5. Bez ohľadu na článok 28 ods. 1 môže členský štát pri rozhodovaní o žiadosti o medzinárodnú ochranu vziať do úvahy skutočnosť, že žiadateľ sa bez vážnych dôvodov nedostavil na osobný pohovor.“

14 Článok 15 tej istej smernice s názvom „Požiadavky na osobný pohovor“ stanovuje:

„1. Osobný pohovor sa za normálnych okolností uskutoční bez prítomnosti rodinných príslušníkov, pokiaľ rozhodujúci orgán nepovažuje prítomnosť ostatných rodinných príslušníkov za potrebnú kvôli náležitému posúdeniu.

2. Osobný pohovor sa uskutoční za takých podmienok, aby bola zabezpečená primeraná dôvernosť informácií.

3. Členské štáty prijímú primerané kroky na zabezpečenie toho, aby sa osobné pohovory uskutočňovali za takých podmienok, ktoré umožňujú žiadateľom predložiť dôvody svojej žiadosti vyčerpávajúcim spôsobom. Na tento účel členské štáty zabezpečia, aby:

- a) osoba, ktorá vedie pohovor, bola spôsobilá brať do úvahy osobné a všeobecné okolnosti súvisiace so žiadosťou vrátane kultúrneho pôvodu žiadateľa, jeho rodového aspektu, sexuálnej orientácie, rodovej identity alebo zraniteľnosti;
- b) vždy, keď je to možné, pohovor so žiadateľom viedla osoba rovnakého pohlavia, ak o to žiadateľ požiada, pokiaľ rozhodujúci orgán nemá dôvod sa domnievať, že takáto žiadosť sa zakladá na dôvodoch, ktoré nesúvisia s ťažkosťami žiadateľa pri predkladaní dôvodov svojej žiadosti vyčerpávajúcim spôsobom;
- c) bol vybraný tlmočník, ktorý je schopný zabezpečiť primeranú komunikáciu medzi žiadateľom a osobou, ktorá vedie pohovor. Komunikácia prebieha v jazyku, ktorému dáva prednosť žiadateľ, ak neexistuje iný jazyk, ktorému žiadateľ rozumie a v ktorom je schopný jasne komunikovať. Vždy, keď je to možné, členské štáty zabezpečia tlmočníka rovnakého pohlavia, ak o to žiadateľ požiada, pokiaľ rozhodujúci orgán nemá dôvod sa domnievať, že takáto žiadosť sa zakladá na dôvodoch, ktoré nesúvisia s ťažkosťami žiadateľa pri predkladaní dôvodov svojej žiadosti vyčerpávajúcim spôsobom;
- d) osoba, ktorá vedie pohovor týkajúci sa vecnej stránky žiadosti o medzinárodnú ochranu, nemala oblečenú vojenskú uniformu alebo policajnú uniformu;
- e) pohovory s maloletými osobami sa viedli formou prispôbenou deťom.

4. Členské štáty môžu stanoviť pravidlá o prítomnosti tretích osôb na osobnom pohovore.“

15 Kapitola III smernice o konaniach, nazvaná „Konanie v prvom stupni“, obsahuje články 31 až 43.

16 Článok 33 uvedenej smernice s názvom „Nepripustné žiadosti“ v odseku 2 stanovuje:

„Členské štáty môžu považovať žiadosť o medzinárodnú ochranu za neprípustnú, iba ak:

- a) iný členský štát poskytol medzinárodnú ochranu;

...“

- 17 Článok 34 tej istej smernice, nazvaný „Osobitné pravidlá týkajúce sa pohovoru o prípustnosti“, stanovuje:

„1. Pred tým, ako rozhodujúci orgán rozhodne o prípustnosti žiadosti o medzinárodnú ochranu, členské štáty umožnia žiadateľom vyjadriť ich názor na uplatnenie dôvodov pre žiadosť uvedených [dôvodov uvedených – *neoficiálny preklad*] v článku 33 na ich osobitnú situáciu. Na tento účel členské štáty vykonávajú osobný pohovor o prípustnosti žiadosti. Členské štáty môžu urobiť výnimku len v súlade s článkom 42 v prípade následnej žiadosti.

...

2. Členské štáty môžu stanoviť, že osobný pohovor o prípustnosti žiadosti o medzinárodnú ochranu vedú pracovníci iných orgánov, než rozhodujúceho orgánu. V takýchto prípadoch členské štáty zabezpečia, aby takíto pracovníci vopred absolvovali potrebnú základnú odbornú prípravu, najmä pokiaľ ide o medzinárodné právo v oblasti ľudských práv, *acquis* Únie v oblasti azylu a metódy vedenia pohovoru.“

- 18 Kapitola V smernice o konaniach, nazvaná „Konania o opravných prostriedkoch“, obsahuje ako jediné ustanovenie článok 46 tejto smernice, nazvaný „Právo na účinný opravný prostriedok“, ktorý stanovuje:

„1. Členské štáty zabezpečia, aby žiadatelia mali právo na účinný opravný prostriedok pred súdom proti:

- a) rozhodnutiu o ich žiadosti o medzinárodnú ochranu vrátane rozhodnutia:
 - i) považovať žiadosť za neopodstatnenú v súvislosti s postavením utečenca a/alebo postavením osoby s doplnkovou ochranou;
 - ii) považovať žiadosť za neprípustnú podľa článku 33 ods. 2;

...

3. V záujme dosiahnutia súladu s odsekom 1 členské štáty zabezpečia, aby účinný opravný prostriedok zahŕňal posúdenie skutkových aj právnych otázok v plnom rozsahu *ex nunc*...

...“

- 19 Článok 51 ods. 1 smernice o konaniach stanovuje:

„Členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia, potrebné na dosiahnutie súladu s článkami 1 až 30, článkom 31 ods. 1, 2 a 6 až 9, článkami 32 až 46, článkami 49 a 50 a prílohou I najneskôr do 20. júla 2015. Komisii bezodkladne oznámia znenie týchto opatrení.“

- 20 Podľa článku 52 prvého odseku tejto smernice:

„Členské štáty uplatňujú zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia uvedené v článku 51 ods. 1 na žiadosti o medzinárodnú ochranu podané po 20. júli 2015, prípadne skôr, a na konania o odňatí medzinárodnej ochrany, ktoré začali po uvedenom dátume, prípadne skôr. Žiadosti podané pred 20. júlom 2015 a konania o odňatí postavenia utečenca, ktoré začali pred uvedeným dátumom, sa budú riadiť zákonmi, inými právnymi predpismi a správnymi opatreniami prijatými podľa smernice [2005/85].“

21 Článok 53 prvý odsek smernice o konaniach stanovuje:

„Smernica [2005/85] sa zrušuje pre členské štáty viazané touto smernicou s účinnosťou od 21. júla 2015 bez toho, aby boli dotknuté povinnosti členských štátov týkajúce sa lehôt uvedených v prílohe II časti B na transpozíciu smernice do vnútroštátneho práva.“

22 V súlade so svojim článkom 54 prvým odsekom smernica o konaniach nadobudla účinnosť dvadsiatym dňom po jej uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*, ku ktorému došlo 29. júna 2013.

Nemecké právo

23 § 24 Asylgesetz (zákon o azyle) v znení uplatniteľnom na skutkové okolnosti vo veci samej (ďalej len „AsylG“) v odseku 1 stanovuje:

„[Úrad] objasní skutkový stav veci a vykoná potrebné dôkazy. ... Vykoná osobný pohovor s cudzincom. [Úrad] môže upustiť od pohovoru s ním, ak má v úmysle priznať cudzincovi postavenie utečenca alebo ak cudzinec vstúpil na územie z bezpečnej tretej krajiny...“

24 § 29 AsylG s názvom „Nepripustné žiadosti“ v odseku 1 stanovuje:

„Žiadosť o azyl je neprípustná, ak:

...

2. iný členský štát Európskej únie už cudzincovi poskytol medzinárodnú ochranu...

...“

25 § 77 ods. 1 prvá veta AsylG stanovuje:

„V konaniach podľa tohto zákona súd vychádza zo skutkového a právneho stavu existujúceho v čase posledného pojednávania; ak sa rozhoduje bez pojednávania, je rozhodujúcim čas vydania rozhodnutia.“

26 § 46 Verwaltungsverfahrgesetz (Správny poriadok, ďalej len „VwVfG“) stanovuje:

„Zrušenia správneho aktu, ktorý nie je nulitný..., sa nemožno domáhať len preto, že bol prijatý pri porušení procesných pravidiel, požiadaviek na formálne náležitosti alebo pravidiel miestnej príslušnosti, ak je zjavné, že toto porušenie nemalo žiadny vplyv na vecnú stránku rozhodnutia.“

27 § 86 Verwaltungsgerichtsordnung (Správny súdny poriadok) v odseku 1 stanovuje:

„Súd posudzuje skutkové okolnosti *ex officio*; o svojich zisteniach komunikuje s účastníkmi konania. Súd nie je viazaný tvrdeniami ani návrhmi účastníkov konania na vykonanie dokazovania.“

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

28 Žalobca vo veci samej, ktorý je podľa svojho vyhlásenia štátnym príslušníkom Eritrey, vstúpil na územie Nemecka v septembri 2011 a požiadal o priznanie postavenia utečenca. Z dôvodu poškodenia jeho prstov nebolo najprv možné vykonať jeho identifikáciu overením v databáze Eurodac.

- 29 Hoci žalobca vo veci samej na pohovore uskutočnenom 1. decembra 2011 uviedol, že sa predtým nenachádzal v inom členskom štáte, preskúmanie jeho odtlačkov prstov odobratých v júni 2012 preukázalo, že v roku 2009 už v Taliansku podal žiadosť o azyl. Príslušné talianske orgány, ktoré boli vyzvané, aby prijali dotknutú osobu späť, odpovedali 8. januára 2013, že táto osoba získala postavenie utečenca v Taliansku, takže vzhľadom na to, že konanie o azyle bolo ukončené, jej prijatie späť sa môže uskutočniť len na základe dohody o readmisii, a nie na základe nariadenia Rady (ES) č. 343/2003 z 18. februára 2003 ustanovujúceho kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny v jednom z členských štátov (Ú. v. EÚ L 50, 2003, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 109). Dňa 26. februára 2013 uvedené talianske orgány informovali Bundespolizeipräsidentum (Spolkové policajné riaditeľstvo, Nemecko), že bol povolený návrat žalobcu vo veci samej do Talianska.
- 30 Rozhodnutím z 18. februára 2013 Úrad jednak konštatoval, že žalobca vo veci samej z dôvodu svojho vstupu na územie Nemecka z bezpečnej tretej krajiny, konkrétne z Talianska, nemá právo na azyl v Nemecku, a jednak nariadil jeho vrátenie na taliansku hranicu.
- 31 Rozsudkom z 15. apríla 2013 Verwaltungsgericht Minden (Správny súd Minden, Nemecko) zamietol žalobu podanú proti tomuto rozhodnutiu.
- 32 Rozsudkom z 19. mája 2016 Oberverwaltungsgericht Münster (Vyšší správny súd Münster, Nemecko), na ktorý žalobca vo veci samej podal odvolanie, zrušil opatrenie vrátenia na taliansku hranicu, ale v zostávajúcej časti odvolanie zamietol. Tento súd uviedol, že dotknutej osobe bolo oprávnené odopreté právo na azyl v Nemecku, keďže táto osoba prišla z „bezpečnej tretej krajiny“, v tomto prípade z Talianska, v ktorej jej nehrozí neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie v zmysle článku 3 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd podpísaného v Ríme 4. novembra 1950. Uvedený súd naopak dospel k záveru, že opatrenie vrátenia na taliansku hranicu bolo protiprávne, pretože nebolo preukázané, že Talianska republika je aj po uplynutí platnosti povolenia na pobyt a cestovného dokladu vydaného talianskymi orgánmi, ku ktorému došlo 5. februára 2015, naďalej pripravená prijať žalobcu vo veci samej späť.
- 33 Žalobca vo veci samej podal proti tomuto rozsudku kasačnú sťažnosť na Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správny súd, Nemecko). Okrem iného tvrdí, že Úrad nemohol pred prijatím rozhodnutia z 18. februára 2013 vynechať uskutočnenie osobného pohovoru s ním. Ďalej, keďže mu bolo priznané postavenie utečenca v inom členskom štáte a pri neexistencii rozhodnutia o neprípustnosti podľa článku 25 ods. 2 písm. a) smernice 2005/85, jeho žiadosť o medzinárodnú ochranu podľa neho nemohla byť zamietnutá z dôvodu, že vstúpil na územie Nemecka z bezpečnej tretej krajiny.
- 34 Spolková republika Nemecko sa domnieva, že žiadosť žalobcu vo veci samej o azyl je v každom prípade v súčasnosti neprípustná na základe § 29 ods. 1 bodu 2 AsylG, ktorého obsah, pokiaľ ide o situáciu vo veci samej, v ktorej žiadateľovi už bolo v inom členskom štáte priznané postavenie utečenca, zodpovedá článku 25 ods. 2 písm. a) smernice 2005/85 a článku 33 ods. 2 písm. a) smernice o konaniach, ktorá nahradila prvú uvedenú smernicu. Povinnosť uskutočniť pohovor so žalobcom vo veci samej podľa nej nebola porušená, keďže podľa článku 12 ods. 4 smernice 2005/85 neexistencia osobného pohovoru v prípadoch uvedených v tomto ustanovení nebránila príslušnému orgánu rozhodnúť o žiadosti o azyl.
- 35 Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správny súd) konštatuje, že Úrad nemohol odmietnuť posúdenie žiadosti o azyl, ktorá mu bola predložená, z dôvodu, že žalobca vo veci samej prichádzal z bezpečnej tretej krajiny. Keďže sa totiž vnútroštátne právo musí vykladať v súlade s právom Únie, bezpečnou treťou krajinou môže byť len štát, ktorý nie je členským štátom Únie. Preto je podľa neho potrebné určiť, či sporné rozhodnutie možno považovať za zamietavé rozhodnutie založené na neprípustnosti žiadosti o azyl podľa § 29 ods. 1 bodu 2 AsylG.

- 36 V tejto súvislosti sa Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správny súd) domnieva, že je potrebné určiť, aké sú dôsledky porušenia povinnosti poskytnúť žiadateľovi o medzinárodnú ochranu príležitosť na osobný pohovor stanovenej v článku 12 ods. 1 smernice 2005/85 na zákonnosť takéhoto rozhodnutia o neprípustnosti, ak má žiadateľ v konaní o opravnom prostriedku možnosť uviesť všetky skutočnosti svedčiace v neprospech zamietavého rozhodnutia, ktoré však nemôžu z právnych dôvodov viesť k vecnej zmene tohto rozhodnutia. Tento súd okrem iného uvádza, že Úrad prijal rozhodnutie, o ktoré ide vo veci samej, bez toho, aby predtým vypočul dotknutú osobu vo vzťahu k skutočnostiam oznámeným talianskymi orgánmi alebo k zamýšľanému zamietnutiu jej žiadosti o azyl.
- 37 Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správny súd) uvádza, že postup, ktorý si zvolil Úrad, predstavuje porušenie povinnosti vykonať so žalobcom vo veci samej osobný pohovor, ktorá je stanovená v článku 12 smernice 2005/85, pričom v prejednávannej veci nie je uplatniteľná žiadna z výnimiek uvedených v tomto ustanovení. To isté podľa neho platí aj v prípade uplatnenia článku 14 a článku 34 ods. 1 smernice o konaniach. Podľa jeho názoru je teda potrebné určiť, či sú výnimky stanovené v článku 12 ods. 2 a 3 smernice 2005/85, ako aj v článku 14 ods. 2 smernice o konaniach vyčerpávajúce, alebo či vzhľadom na procesnú autonómiu členských štátov právo Únie pripúšťa, aby členské štáty mohli stanoviť iné výnimky.
- 38 Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správny súd) v tejto súvislosti uvádza, že podľa § 46 VwVfG predstavuje neuskutočnenie pohovoru len menšiu nezrovnalosť, ak je zjavné, že toto neuskutočnenie nemalo žiadny vplyv na vecnú stránku predmetného rozhodnutia. O takýto prípad ide podľa neho aj v prejednávannej veci, keďže rozhodnutie o neprípustnosti na základe § 29 ods. 1 bodu 2 AsylG je rozhodnutím, v súvislosti s ktorým nie je priestor na voľnú úvahu, pričom v rámci tohto rozhodnutia sú Úrad a správne súdy povinné *ex officio* prešetriť predmetnú vec a overiť všetky podmienky uplatnenia normy, vrátane nepísaných podmienok. Vzhľadom na úplné súdne preskúmanie, ktoré vykonávajú správne súdy, a vzhľadom na skutočnosť, že samotné tieto súdy priznávajú žiadateľom právo byť vypočutý, je neexistencia osobného pohovoru počas správneho konania podľa uvedeného súdu kompenzovaná vypočutím uskutočneným počas neskoršieho súdneho konania.
- 39 Za týchto podmienok Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správny súd) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Bráni článok 14 ods. 1 prvá veta smernice [o konaniach] alebo úprava uvedená v článku 12 ods. 1 prvej vete smernice [2005/85], takému vnútroštátnemu ustanoveniu, podľa ktorého neuskutočnenie osobného pohovoru so žiadateľom v prípade, že rozhodujúci orgán zamietol žiadosť o azyl ako neprípustnú, vykonávajúc oprávnenie podľa článku 33 ods. 2 písm. a) smernice [o konaniach] alebo úpravy v podobe článku 25 ods. 2 písm. a) smernice [2005/85], ktorá mu predchádzala, nevedie k zrušeniu tohto rozhodnutia z dôvodu absencie pohovoru, ak má žiadateľ v konaní o opravnom prostriedku možnosť uviesť všetky skutočnosti svedčiace v neprospech zamietavého rozhodnutia, avšak bez toho, aby tieto skutočnosti mohli viesť k zmene vecnej stránky tohto rozhodnutia?“

Konanie na Súdnom dvore

- 40 Vnútroštátny súd požiadal Súdny dvor o to, aby o týchto veciach rozhodol v skrátenom konaní v súlade s článkom 105 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdného dvora. Na podporu svojho návrhu vnútroštátny súd v podstate uviedol, že je potrebné vychádzať z predpokladu, že Úrad a nemecké správne súdy sa momentálne zaoberajú niekoľkými tisíckami konaní a prinajmenšom v časti z nich vznikajú rovnaké otázky, ako tie, o ktoré ide v tomto návrhu na začatie prejudiciálneho konania, pričom vzhľadom na tento návrh nie je možné o týchto otázkach rozhodnúť s konečnou platnosťou.

- 41 Podľa článku 105 ods. 1 uvedeného rokovacieho poriadku môže predseda Súdneho dvora na návrh vnútroštátneho súdu alebo výnimočne i bez návrhu, ak si povaha veci vyžaduje jej prejednanie bez zbytočného odkladu, po vypočutí sudcu spravodajcu a generálneho advokáta rozhodnúť, že prejudiciálne konanie prebehne v skrátanom konaní odchyľne od ustanovení uvedeného rokovacieho poriadku.
- 42 V prejednávanej veci predseda Súdneho dvora rozhodol 13. septembra 2017 po vypočutí sudcu spravodajcu a generálneho advokáta o zamietnutí návrhu vnútroštátneho súdu uvedeného v bode 40 tohto rozsudku. Toto rozhodnutie bolo odôvodnené skutočnosťou, že dôvod, na ktorý sa odvolával vnútroštátny súd a na ktorý sa rovnaký súd odvolával aj vo veciach, v ktorých bol vydaný rozsudok z 19. marca 2019, Ibrahim a i. (C-297/17, C-318/17, C-319/17 a C-438/17, EU:C:2019:219), nie je takej povahy, aby v rámci tohto konania preukazoval splnenie podmienok stanovených v článku 105 ods. 1 rokovacieho poriadku (pozri v tomto zmysle uznesenia predsedu Súdneho dvora zo 14. júla 2017, Ibrahim a i., C-297/17, C-318/17 a C-319/17, neuvyverejnené, EU:C:2017:561, body 17 až 21, ako aj z 19. septembra 2017, Magamadov, C-438/17, neuvyverejnené, EU:C:2017:723, body 15 až 19).
- 43 Rozhodnutím predsedu Súdneho dvora z 26. septembra 2017 bola táto vec spojená s vecami C-540/17 a C-541/17, Hamed a Omar, na účely písomnej a ústnej časti konania, ako aj vyhlásenia rozsudku. Toto spojenie vecí bolo zrušené rozhodnutím predsedu Súdneho dvora zo 14. mája 2019 z dôvodu, že otázky, ktoré odôvodňovali uvedené spojenie, boli spätvzaté vnútroštátnym súdom v nadväznosti na vyhlásenie rozsudku z 19. marca 2019, Ibrahim a i. (C-297/17, C-318/17, C-319/17 et C-438/17, EU:C:2019:219), do vyhlásenia ktorého bolo prerušené konanie v tejto veci, ako aj vo veciach C-540/17 a C-541/17, Hamed a Omar.

O prejudiciálnej otázke

- 44 Na úvod je potrebné konštatovať, že z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že podľa § 77 ods. 1 prvej vety AsylG musí vnútroštátny súd svoje rozhodnutie v spore vo veci samej založiť na skutkovej a právnej situácii existujúcej v čase posledného pojednávania pred týmto súdom, alebo ak sa rozhoduje bez pojednávania, v čase svojho rozhodnutia. Zdá sa teda, že uvedený súd bude uplatňovať vnútroštátne ustanovenia, ktorými sa preberá smernica o konaniach, osobitne ustanovenia týkajúce sa jednak osobného pohovoru so žiadateľom a jednak dôvodu neprípustnosti uvedeného v článku 33 ods. 2 písm. a) tejto smernice. Takéto okamžité uplatňovanie, vrátane posledného uvedeného ustanovenia, na žiadosti podané pred 20. júlom 2015, o ktorých zatiaľ nebolo s konečnou platnosťou rozhodnuté, je povolené podľa článku 52 prvého odseku smernice o konaniach v prípadoch, keď tak ako v spore vo veci samej, žiadateľovi už bolo iným členským štátom priznané postavenie utečenca, a nielen doplnková ochrana (pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. marca 2019, Ibrahim a i., C-297/17, C-318/17, C-319/17 a C-438/17, EU:C:2019:219, bod 74, ako aj uznesenie z 13. novembra 2019, Hamed a Omar, C-540/17 a C-541/17, neuvyverejnené, EU:C:2019:964, bod 30).
- 45 Za týchto podmienok je potrebné položenú otázku chápať tak, že jej cieľom je v podstate zistiť, či sa má článok 14 ods. 1 smernice o konaniach vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej porušenie povinnosti poskytnúť žiadateľovi o medzinárodnú ochranu príležitosť na osobný pohovor pred prijatím rozhodnutia o neprípustnosti založeného na článku 33 ods. 2 písm. a) tejto smernice nemá za následok zrušenie tohto rozhodnutia a vrátenie veci rozhodujúcemu orgánu, ak má tento žiadateľ možnosť v rámci konania o opravnom prostriedku uviesť všetky svoje tvrdenia proti uvedenému rozhodnutiu, ktoré však nemôžu viesť k zmene tohto rozhodnutia.
- 46 S cieľom odpovedať na túto otázku je v prvom rade potrebné uviesť, že smernica o konaniach jednoznačne stanovuje povinnosť poskytnúť žiadateľovi o medzinárodnú ochranu príležitosť na osobný pohovor pred prijatím rozhodnutia o jeho žiadosti.

- 47 Článok 14 ods. 1 smernice o konaniach tak v zhode s tým, čo stanovoval článok 12 ods. 1 smernice 2005/85, stanovuje, že skôr než rozhodujúci orgán prijme rozhodnutie, žiadateľ dostane príležitosť na osobný pohovor o jeho žiadosti o medzinárodnú ochranu s osobou, ktorá je podľa vnútroštátneho práva príslušná uskutočňovať takéto pohovory. Táto povinnosť, ktorá tvorí súčasť základných zásad a záruk uvedených v kapitole II každej z týchto smerníc, platí tak pre rozhodnutia o prípustnosti, ako aj pre rozhodnutia vo veci samej.
- 48 Okolnosť, že uvedená povinnosť sa uplatňuje aj na rozhodnutia o prípustnosti, je navyše výslovne potvrdená v článku 34 smernice o konaniach s názvom „Osobitné pravidlá týkajúce sa pohovoru o prípustnosti“, ktorý v odseku 1 stanovuje, že predtým, ako rozhodujúci orgán rozhodne o prípustnosti žiadosti o medzinárodnú ochranu, členské štáty umožnia žiadateľovi vyjadriť svoj názor na uplatnenie dôvodov uvedených v článku 33 tejto smernice na jeho osobitnú situáciu, pričom na tento účel vykonajú osobný pohovor o prípustnosti žiadosti.
- 49 V prípade, že rozhodujúci orgán má v úmysle považovať žiadosť o medzinárodnú ochranu za neprípustnú na základe dôvodu uvedeného v článku 33 ods. 2 písm. a) smernice o konaniach, cieľom osobného pohovoru o prípustnosti žiadosti je poskytnúť žiadateľovi nielen príležitosť vyjadriť sa k otázke, či mu iný členský štát skutočne poskytol medzinárodnú ochranu, ale predovšetkým možnosť uviesť všetky skutočnosti, ktoré charakterizujú jeho osobitnú situáciu, aby tento orgán mohol vylúčiť, že tento žiadateľ bude v prípade odovzdania do iného členského štátu čeliť vážnej hrozbe vystavenia neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu v zmysle článku 4 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).
- 50 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že podľa judikatúry Súdneho dvora článok 33 ods. 2 písm. a) smernice o konaniach bráni tomu, aby členský štát využil možnosť ponúkanú týmto ustanovením zamietnuť žiadosť o medzinárodnú ochranu ako neprípustnú z dôvodu, že žiadateľovi už takúto ochranu priznal iný členský štát, ak by predvídateľné životné podmienky, ktorým bude uvedený žiadateľ vystavený ako osoba požívajúca takúto ochranu v tomto inom členskom štáte, vystavovali žiadateľa vážnej hrozbe neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania v zmysle článku 4 Charty (pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. marca 2019, Ibrahim a i., C-297/17, C-318/17, C-319/17 a C-438/17, EU:C:2019:219, bod 101, ako aj uznesenie z 13. novembra 2019, Hamed a Omar, C-540/17 a C-541/17, neuvverejnené, EU:C:2019:964, bod 43).
- 51 V tejto súvislosti už Súdny dvor spresnil, že osobitná úroveň závažnosti vyžadovaná článkom 4 Charty by bola dosiahnutá v prípade, keby ľahostajnosť orgánov členského štátu mala za následok, že by sa osoba v plnej miere závislá od verejnej pomoci ocitla nezávisle od svojej vôle a svojho osobného výberu v situácii ťažkej materiálnej deprivácie, ktorá by jej neumožňovala uspokojenie jej najzákladnejších potrieb, ako sú napríklad jedenie, umývanie sa a bývanie, a poškodzovala by jej telesné alebo duševné zdravie, alebo by ju uviedla do stavu poníženia nezlučiteľného s ľudskou dôstojnosťou (rozsudok z 19. marca 2019, Ibrahim a i., C-297/17, C-318/17, C-319/17 a C-438/17, EU:C:2019:219, bod 90, ako aj uznesenie z 13. novembra 2019, Hamed a Omar, C-540/17 a C-541/17, neuvverejnené, EU:C:2019:964, bod 39).
- 52 Pokiaľ teda orgány členského štátu majú k dispozícii dôkazy predložené žiadateľom s cieľom preukázať existenciu takejto hrozby v členskom štáte, ktorý mu už priznal doplnkovú ochranu, tieto orgány sú povinné na základe objektívnych, spoľahlivých, presných a náležite aktualizovaných informácií a s ohľadom na štandard ochrany základných práv zaručený právom Únie posúdiť reálnosť existencie systematických alebo všeobecných nedostatkov, alebo nedostatkov týkajúcich sa niektorých skupín osôb (pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. marca 2019, Ibrahim a i., C-297/17, C-318/17, C-319/17 a C-438/17, EU:C:2019:219, bod 88, ako aj uznesenie z 13. novembra 2019, Hamed a Omar, C-540/17 a C-541/17, neuvverejnené, EU:C:2019:964, bod 38). Okrem toho nemožno úplne vylúčiť, že žiadateľ o medzinárodnú ochranu by mohol preukázať existenciu výnimočných okolností, ktoré sú mu vlastné a z ktorých by vyplývalo, že v prípade vrátenia do členského štátu, ktorý mu už poskytol medzinárodnú

ochranu, by bol vzhľadom na svoju mimoriadnu zraniteľnosť vystavený hrozbe zaobchádzania odporujúceho článku 4 Charty (pozri analogicky rozsudok z 19. marca 2019, Jawo, C-163/17, EU:C:2019:218, bod 95).

- 53 Z toho vyplýva, že posúdenie takejto hrozby sa musí vykonať potom, ako sa žiadateľovi poskytla možnosť predložiť všetky skutočnosti, najmä osobnej povahy, ktoré by mohli potvrdzovať existenciu tejto hrozby.
- 54 Osobný pohovor o prípustnosti žiadosti podľa článku 14 ods. 1 a článku 34 ods. 1 smernice o konaniach má teda zásadný význam pre zabezpečenie skutočného uplatňovania článku 33 ods. 2 písm. a) tejto smernice v plnom súlade s článkom 4 Charty. Tento pohovor totiž umožňuje rozhodujúcemu orgánu jednak posúdiť špecifickú situáciu žiadateľa, ako aj stupeň jeho zraniteľnosti, a zároveň tomuto orgánu umožňuje uistiť sa, že žiadateľ bol vyzvaný na uvedenie všetkých skutočností, ktoré by mohli preukázať, že vrátenie do členského štátu, ktorý mu už poskytol medzinárodnú ochranu, by ho vystavilo hrozbe zaobchádzania odporujúceho tomuto článku 4.
- 55 V druhom rade je potrebné konštatovať, že článok 34 ods. 1 smernice o konaniach spresňuje, že členské štáty môžu stanoviť výnimku z pravidla, podľa ktorého vykonávajú osobný pohovor so žiadateľom o prípustnosti jeho žiadosti o medzinárodnú ochranu, len v súlade s článkom 42 v prípade následnej žiadosti. Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania pritom vyplýva, že v prípade sporu vo veci samej nejde o takýto prípad.
- 56 V treťom rade je preto potrebné preskúmať otázku, či porušenie povinnosti poskytnúť žiadateľovi o medzinárodnú ochranu v prvostupňovom konaní pred rozhodujúcim orgánom príležitosť na osobný pohovor stanovenej v článkoch 14 a 34 uvedenej smernice musí mať nevyhnutne za následok zrušenie zamietavého rozhodnutia a vrátenie veci tomuto orgánu.
- 57 Keďže smernica o konaniach výslovne neupravuje právne dôsledky porušenia tejto povinnosti, v súlade s tým, čo uviedli všetci účastníci konania, ktorí predložili pripomienky, sa na tieto dôsledky vzťahuje vnútroštátne právo, pokiaľ sú uplatniteľné ustanovenia vnútroštátneho práva rovnakej povahy ako tie, ktoré sa vzťahujú na jednotlivcov v porovnateľných situáciách podľa vnútroštátneho práva (zásada ekvivalencie) a nevedú k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu výkonu práv priznaných právnym poriadkom Únie (zásada efektivity) (pozri analogicky rozsudok z 10. septembra 2013, G. a R., C-383/13 PPU, EU:C:2013:533, bod 35, ako aj citovanú judikatúru).
- 58 Pokiaľ ide o zásadu ekvivalencie, je potrebné konštatovať, že Súdny dvor nemá k dispozícii žiadnu skutočnosť, ktorá by umožňovala spochybniť súlad takej právnej úpravy, o akú ide vo veci samej, s touto zásadou.
- 59 Pokiaľ ide o zásadu efektivity, a teda o otázku, či by uplatnenie § 46 VwVfG v kontexte, o ktorý ide vo veci samej, mohlo prakticky znemožňovať alebo nadmerne sťažovať výkon práv priznaných smernicou o konaniach, je potrebné uviesť, že okolnosť, že normotvorca Únie sa v rámci tejto smernice rozhodol stanoviť jednak jednoznačnú a výslovnú povinnosť členských štátov poskytnúť žiadateľovi o medzinárodnú ochranu príležitosť na osobný pohovor pred prijatím rozhodnutia o jeho žiadosti, a jednak vyčerpávajúci zoznam výnimiek z tejto povinnosti, svedčí o zásadnom význame, ktorý normotvorca Únie prisúdil takémuto osobnému pohovoru v azylovom konaní.
- 60 Okrem toho okolnosť, že podľa článku 14 ods. 1 a článku 34 ods. 1 smernice o konaniach musí byť žiadateľovi počas konania na prvom stupni poskytnutá príležitosť na osobný pohovor predtým, ako rozhodujúci orgán prijme rozhodnutie o jeho žiadosti, má už v tomto prvom stupni zaručiť správne stanovenie potreby medzinárodnej ochrany tohto žiadateľa v dotknutom členskom štáte, čo je, ako zdôrazňujú odôvodnenia 18 a 22 tejto smernice, tak v záujme tohto členského štátu, ako aj uvedeného žiadateľa, keďže okrem iného prispieva k cieľu rýchleho vybavovania žiadostí.

- 61 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že smernica o konaniach rozlišuje na jednej strane medzi „rozhodujúcim orgánom“, ktorý definuje vo svojom článku 2 písm. f) ako „akýkoľvek kvázi súdny alebo správny orgán v členskom štáte zodpovedný za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu s právomocou prijímať rozhodnutia v prvom stupni o takýchto prípadoch“, a na druhej strane „súdom“ podľa jej článku 46, ktorý je príslušný pre konania o opravných prostriedkoch. Okrem toho z odôvodnení 16 a 22, z článku 4, ako aj zo všeobecnej štruktúry tejto smernice vyplýva, že posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu správnym alebo kvázi súdnym orgánom vybaveným osobitnými prostriedkami a v tejto oblasti kvalifikovaným personálom je kľúčovou fázou spoločných postupov zavedených touto smernicou (rozsudok z 25. júla 2018, Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, body 103 a 116).
- 62 Súdny dvor však už mal príležitosť konštatovať, že požiadavka na posúdenie skutkových aj právnych otázok v plnom rozsahu a *ex nunc* v rámci opravného prostriedku, stanovená v článku 46 ods. 3 smernice o konaniach, sa môže vzťahovať aj na dôvody neprípustnosti žiadosti o medzinárodnú ochranu podľa článku 33 ods. 2 tejto smernice, ak to umožňuje vnútroštátne právo. V prípade, že súd, ktorý rozhoduje o opravnom prostriedku, má v úmysle posúdiť dôvod neprípustnosti, ktorý nebol posúdený rozhodujúcim orgánom, musí vypočuť žiadateľa s cieľom umožniť mu vyjadriť osobne v jazyku, ktorý ovláda, svoj názor na uplatniteľnosť uvedeného dôvodu na jeho konkrétnu situáciu (rozsudok z 25. júla 2018, Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, bod 130).
- 63 Z toho nevyhnutne vyplýva, že v zásade je tiež možné, aby súd rozhodujúci o žalobe vypočul žiadateľa, pokiaľ ide o uplatniteľnosť niektorého z dôvodov neprípustnosti stanovených v článku 33 ods. 2 smernice o konaniach na jeho konkrétnu situáciu, ak bolo rozhodnutie o zamietnutí založené na tomto dôvode, ale rozhodujúci orgán predtým žiadateľovi neposkytol možnosť byť vypočutý v tejto veci na osobnom pohovore.
- 64 V tejto súvislosti je však potrebné uviesť, že právo vyjadriť na osobnom pohovore svoje stanovisko k uplatniteľnosti takéhoto dôvodu neprípustnosti na jeho konkrétnu situáciu, ktoré žiadateľovi priznávajú články 14 a 34 smernice o konaniach, je spojené s osobitnými zárukami, ktoré majú zabezpečiť účinnosť tohto práva.
- 65 Z článku 15 ods. 2 a 3 smernice o konaniach tak vyplýva, že osobný pohovor sa musí uskutočniť za podmienok, ktoré zaručujú primeranú dôvernú informáciu a umožnia žiadateľovi uviesť všetky dôvody jeho žiadosti. Pokiaľ ide konkrétne o tento posledný bod, článok 15 ods. 3 písm. a) tejto smernice ukladá členským štátom povinnosť zabezpečiť, aby bola osoba, ktorá vedie pohovor, spôsobilá brať do úvahy osobné a všeobecné okolnosti súvisiace so žiadosťou vrátane kultúrneho pôvodu žiadateľa, jeho rodového aspektu, sexuálnej orientácie, rodovej identity alebo zraniteľnosti. Pokiaľ ide o článok 15 ods. 3 písm. b) uvedenej smernice, toto ustanovenie vyžaduje, aby členské štáty zabezpečili, že vždy, keď to bude možné a žiadateľ o to požiada, bude pohovor s ním viesť osoba rovnakého pohlavia, pokiaľ nejde o prípad, že sa takáto žiadosť zakladá na dôvodoch, ktoré nesúvisia s ťažkosťami žiadateľa pri predkladaní dôvodov svojej žiadosti vyčerpávajúcim spôsobom. Okrem toho článok 15 ods. 3 písm. c) vyžaduje, aby členské štáty vybrali tlmočníka, ktorý je schopný zabezpečiť primeranú komunikáciu medzi žiadateľom a osobou, ktorá vedie pohovor, a to s cieľom uplatniť právo žiadateľa uvedené v článku 12 ods. 1 písm. b) tejto smernice, na poskytnutie služieb takéhoto tlmočníka, vždy keď je to potrebné na predloženie jeho argumentov. Pokiaľ ide o článok 15 ods. 3 písm. e) uvedenej smernice, toto ustanovenie ukladá členským štátom povinnosť zabezpečiť, že pohovory s maloletými sa uskutočnia formou prispôbenou deťom.
- 66 Ako v podstate uviedol generálny advokát v bodoch 106, 109 a 115 svojich návrhov, okolnosť, že normotvorca Únie sa neobmedzil len na to, aby v článkoch 14 a 34 smernice o konaniach uviedol povinnosť poskytnúť žiadateľovi príležitosť na osobný pohovor, ale že sa rozhodol stanoviť členským štátom aj osobitné a podrobné pravidlá týkajúce sa spôsobu, akým má byť tento pohovor vykonaný,

preukazuje zásadný význam, ktorý tento normotvorca prisúdil nielen samotnému uskutočneniu tohto pohovoru, ale aj podmienkam, za akých sa tento pohovor má uskutočniť, a ktorých dodržanie je predpokladom platnosti rozhodnutia o neprípustnosti žiadosti o azyl.

- 67 Okrem toho z odôvodnení 29 a 32 tejto smernice vyplýva, že cieľom týchto podmienok je najmä zabezpečiť, aby boli každému žiadateľovi poskytnuté primerané procesné záruky v závislosti od jeho pohlavia a jeho osobitnej situácie. Práve vzhľadom na špecifickú situáciu žiadateľa je teda potrebné v každom osobitnom prípade určiť tie z uvedených podmienok, ktoré sa naňho vzťahujú.
- 68 Za týchto podmienok by bolo nezlučiteľné s potrebným účinkom smernice o konaniach, a osobitne jej článkov 14, 15 a 34, aby súd, ktorý rozhoduje o opravnom prostriedku, mohol potvrdiť rozhodnutie rozhodujúceho orgánu prijaté v rozpore s povinnosťou poskytnúť žiadateľovi príležitosť na osobný pohovor o jeho žiadosti o medzinárodnú ochranu bez toho, aby sám vypočul žiadateľa pri dodržaní základných podmienok a záruk uplatniteľných v danej veci.
- 69 Ako totiž v podstate uviedol generálny advokát v bode 103 svojich návrhov, v prípade neexistencie takéhoto vypočutia by v žiadnom štádiu azylového konania nebolo zaručené právo žiadateľa na osobný pohovor za takých podmienok, aby bola zabezpečená primeraná dôvernosť informácií a aby mu bolo umožnené predložiť dôvody svojej žiadosti vyčerpávajúcim spôsobom, vrátane skutočností svedčiacich v prospech prípustnosti tejto žiadosti, čo by znemožnilo existenciu záruky, ktorú normotvorca Únie v rámci tohto konania považoval za zásadnú.
- 70 Z judikatúry Súdneho dvora nesporne vyplýva, že na to, aby porušenie práva na obhajobu viedlo k zrušeniu rozhodnutia prijatého v predmetnom správnom konaní, je v zásade potrebné, aby pri neexistencii tejto vady mohlo toto konanie dospieť k inému výsledku (pozri rozsudok z 10. septembra 2013, G. a R., C-383/13 PPU, EU:C:2013:533, bod 38, ako aj citovanú judikatúru). Túto judikatúru však nemožno uplatniť na porušenie článkov 14, 15 a 34 smernice o konaniach. Tieto ustanovenia totiž jednak záväzným spôsobom stanovujú členským štátom povinnosť poskytnúť žiadateľovi príležitosť na osobný pohovor, ako aj osobitné a podrobné pravidlá týkajúce sa spôsobu, akým sa má tento pohovor uskutočniť. Okrem toho je cieľom takýchto pravidiel zabezpečiť, aby bol žiadateľ vyzvaný, aby v spolupráci s orgánom zodpovedným za tento pohovor predložil všetky skutočnosti relevantné pre posúdenie prípustnosti a prípadne dôvodnosti jeho žiadosti o medzinárodnú ochranu, čo ako bolo uvedené v predchádzajúcom bode tohto rozsudku, priznáva tomuto pohovoru zásadný význam v konaní o posúdení tejto žiadosti (pozri analogicky rozsudok zo 14. mája 2020, NKT Verwaltung a NKT/Komisia, C-607/18 P, neuvverejnený, EU:C:2020:385, bod 57, ako aj citovanú judikatúru).
- 71 Vzhľadom na otázky vnútroštátneho súdu v tejto súvislosti je potrebné dodať, že na nápravu neexistencie pojednávania nemôže postačovať ani možnosť žiadateľa v rámci svojej žaloby písomne uviesť skutočnosti spochybňujúce platnosť rozhodnutia o neprípustnosti prijatého vo vzťahu k jeho žiadosti o ochranu, ani povinnosť, ktorú vnútroštátne právo ukladá rozhodujúcemu orgánu a súdu rozhodujúcemu o žalobe, preskúmať *ex officio* všetky relevantné skutočnosti. Okrem toho hoci zo skutočnosti, že ustanovenie, ktorým sa do vnútroštátneho práva preberajú dôvody neprípustnosti stanovené v článku 33 ods. 2 smernice o konaniach, ponecháva rozhodujúcemu orgánu mieru voľnej úvahy, pokiaľ ide o vhodnosť uplatnenia niektorého z dôvodov v danom prípade, môže nepochybne vyplývať potreba vrátiť vec na rozhodnutie tomuto orgánu, neexistencia takejto miery voľnej úvahy v nemeckom práve by sama osebe nemohla odôvodniť to, že by bol žiadateľovi odopretý výkon práva byť vypočutý, ako ho stanovuje táto smernica. Ako totiž vyplýva z bodov 59 až 69 tohto rozsudku, v prípade neuskutočnenia osobného pohovoru pred rozhodujúcim orgánom v prvom stupni je možné zabezpečiť účinnú povahu práva byť vypočutý v tomto neskoršom štádiu konania len vtedy, ak sa takýto pohovor uskutoční na súde rozhodujúcom o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu o neprípustnosti, ktoré prijal tento orgán, a pri dodržaní všetkých podmienok stanovených v smernici o konaniach.

- 72 V prejednávanej veci z odpovede vnútroštátneho súdu na žiadosť Súdneho dvora o objasnenie vyplýva, že v prípade porušenia povinnosti poskytnúť žiadateľovi príležitosť na osobný pohovor počas prvostupňového konania pred rozhodujúcim orgánom nemecké právo systematicky nezaručuje právo žiadateľa na osobné vypočutie v rámci konania o opravnom prostriedku. Okrem toho, aj keď podľa tejto odpovede je prostredníctvom konformného výkladu a uplatnenia vnútroštátnych ustanovení v súlade s právom Únie možné zabezpečiť takéto vypočutie každého žiadateľa, vzhľadom na vnútroštátne procesné pravidlá súdneho konania nemožno na pojednávaní pred súdom, ktorý rozhoduje o opravnom prostriedku, zaručiť dodržanie všetkých podmienok stanovených článkom 15 smernice o konaniach pre osobný pohovor.
- 73 V konečnom dôsledku prislúcha vnútroštátnemu súdu, aby overil, či pánovi Addisovi v rámci konania vo veci samej bola alebo ešte môže byť poskytnutá možnosť byť vypočutý pri plnom dodržaní základných podmienok a záruk, ktoré sa uplatňujú vo veci samej, s cieľom umožniť mu uviesť osobne svoje stanovisko k uplatneniu dôvodu uvedeného v článku 33 ods. 2 písm. a) tejto smernice na jeho osobnú situáciu, a to v jazyku, ktorý ovláda. Za predpokladu, že by tento súd dospel k záveru, že táto možnosť nemôže byť dotknutej osobe v rámci konania o opravnom prostriedku zaručená, bude musieť zrušiť zamietavé rozhodnutie a vrátiť vec rozhodujúcemu orgánu.
- 74 Zo všetkých predchádzajúcich úvah vyplýva, že články 14 a 34 smernice o konaniach sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej porušenie povinnosti poskytnúť žiadateľovi o medzinárodnú ochranu príležitosť na osobný pohovor pred prijatím rozhodnutia o neprípustnosti založeného na článku 33 ods. 2 písm. a) tejto smernice nemá za následok zrušenie tohto rozhodnutia a vrátenie veci rozhodujúcemu orgánu, pokiaľ táto právna úprava tomuto žiadateľovi neumožňuje v rámci konania o opravnom prostriedku proti takémuto rozhodnutiu vyjadriť osobne všetky svoje tvrdenia proti uvedenému rozhodnutiu pri vypočutí, ktoré by spĺňalo uplatniteľné základné podmienky a záruky uvedené v článku 15 uvedenej smernice, pričom tieto tvrdenia musia byť spôsobilé viesť k zmene rovnakého rozhodnutia.

O trovách

- 75 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (piata komora) rozhodol takto:

Články 14 a 34 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ z 26. júna 2013 o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej porušenie povinnosti poskytnúť žiadateľovi o medzinárodnú ochranu príležitosť na osobný pohovor pred prijatím rozhodnutia o neprípustnosti založeného na článku 33 ods. 2 písm. a) tejto smernice nemá za následok zrušenie tohto rozhodnutia a vrátenie veci rozhodujúcemu orgánu, pokiaľ táto právna úprava tomuto žiadateľovi neumožňuje v rámci konania o opravnom prostriedku proti takémuto rozhodnutiu vyjadriť osobne všetky svoje tvrdenia proti uvedenému rozhodnutiu pri vypočutí, ktoré by spĺňalo uplatniteľné základné podmienky a záruky uvedené v článku 15 uvedenej smernice, pričom tieto tvrdenia musia byť spôsobilé viesť k zmene rovnakého rozhodnutia.

Podpisy